

Οδηγός Χρηματοδότησης - Παράρτημα 3

Εσωτερικός Κανονισμός Μετακινήσεων

Νομοθετικό πλαίσιο¹

Μετακινήσεις στο εσωτερικό και στο εξωτερικό δικαιολογούνται για τον Επιστημονικό Υπεύθυνο του έργου και για τα μέλη της ερευνητικής ομάδας του, ανεξάρτητα από τη συμβατική σχέση απασχόλησής τους. Οι μετακινήσεις αυτές είναι απαραίτητες για την εκτέλεση κάθε έργου και πραγματοποιούνται μέσα στα όρια του εγκεκριμένου προϋπολογισμού του έργου από την Επιτροπή Ερευνών.

Στους μετακινούμενους σε συγχρηματοδοτούμενα έργα ΕΣΠΑ οι δαπάνες μετακίνησης καταβάλλονται σύμφωνα με τις διατάξεις της υποπαραγράφου Δ9 της παρ.Δ΄ της παρ.1 του άρθρου 2 του ν.4336/2015, όπως ισχύει.

Οι μετακινήσεις εκτός έδρας του πάσης φύσεως προσωπικού που απασχολείται για τις ανάγκες προγραμμάτων ή έργων που χρηματοδοτούνται αποκλειστικά από την Ευρωπαϊκή Ένωση ή από διεθνείς οργανισμούς ή ιδιωτικά κονδύλια ή ιδίους πόρους δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ν.4336/2015. Οι ημέρες εκτός έδρας των μετακινουμένων για τις ανάγκες εγκεκριμένου έργου δεν υπολογίζονται για τη συμπλήρωση του ανώτατου επιτρεπόμενου ορίου ημερών μετακίνησης εκτός έδρας που τυχόν ισχύει για το προσωπικό των ΑΕΙ.

Οι δαπάνες μετακίνησης καταβάλλονται στον μετακινούμενο μετά την ολοκλήρωση της μετακίνησης, με μόνη προϋπόθεση την υποβολή στην Μ.Ο.Δ.Υ. Ε.Λ.Κ.Ε. των σχετικών παραστατικών που την αποδεικνύουν, όπου αυτά προβλέπονται. Η έκδοση των σχετικών παραστατικών πραγματοποιείται στα στοιχεία του μετακινούμενου (παρ.3 του άρθρου 65 του ν.4485/2017, που προστέθηκε με το άρθρο 72 παρ.6^α του ν.4610/2019).

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται και τα έξοδα κίνησης και διανυκτέρευσης προσκεκλημένων ερευνητών εφόσον υπάρχει σχετική πρόβλεψη στη σύμβαση χρηματοδότησης του έργου.

Ειδικά για την μετακίνηση και διαμονή προσκεκλημένων φυσικών προσώπων στο πλαίσιο ενός έργου / προγράμματος που υλοποιεί ο Ε.Λ.Κ.Ε., οι οποίοι δεν αποτελούν μέλη της ομάδας έργου / προγράμματος, δύναται να εφαρμόζονται είτε οι διαδικασίες του άρθρου 65 (Μετακινήσεις προσωπικού στο εσωτερικό και στο εξωτερικό) είτε οι διατάξεις του άρθρου 66 (Προμήθειες, Υπηρεσίες, Μισθώσεις) του ν.4485/2017.

Κεφάλαιο Α

---

¹ Άρθρο 65 του ν.4485/2017

Μετακινήσεις σε έργα που χρηματοδοτούνται αποκλειστικά από την Ε.Ε., από διεθνείς οργανισμούς, ιδιωτικά κονδύλια ή ίδιους πόρους (μετακινήσεις οι οποίες δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ν.4336/2015).

Για την πραγματοποίηση κάθε μετακίνησης απαιτείται να συντρέχουν οι κάτωθι προϋποθέσεις:

- Ύπαρξη επαρκούς υπολοίπου στον συνολικό και ετήσιο προϋπολογισμό του έργου κατά την χρονική περίοδο υλοποίησης της μετακίνησης.
- Ύπαρξη σύμβασης ανάθεσης έργου / εργασίας κατά την περίοδο της μετακίνησης ή και προγενέστερη. Επιτρέπεται να μετακινούνται για τις ανάγκες του έργου άτομα που ανήκουν στην ομάδα εκτέλεσης του έργου ή έχουν συμπεριληφθεί ονομαστικά στην ομάδα έργου που έχει αξιολογηθεί από τον χρηματοδότη, ανεξάρτητα από την τρέχουσα συμβατική σχέση απασχόλησής τους, εάν η μετακίνηση είναι απαραίτητη για την εκτέλεση του έργου/ προγράμματος και κατόπιν αιτιολόγησης σκοπιμότητας από τον επιστημονικό υπεύθυνο.
- Σε εξαιρετικές περιπτώσεις όπου για την υλοποίηση του έργου κρίνεται απαραίτητη η μετακίνηση συνεργάτη του επιστημονικού υπευθύνου, ο οποίος δεν έχει οποιασδήποτε μορφής σύμβαση στο συγκεκριμένο έργο κατά το διάστημα μετακίνησής του, απαιτείται πριν από την πραγματοποίηση της μετακίνησης υποβολή από τον επιστημονικό υπεύθυνο τεκμηριωμένου αιτήματος προς την Επιτροπή Ερευνών για την λήψη σχετικής απόφασης.
- Σε έργα που χρηματοδοτούνται από ιδιώτες η συνολική δαπάνη της κατηγορίας του προϋπολογισμού του έργου που αφορά μετακινήσεις δεν δύναται να υπερβαίνει το 40% του συνολικού προϋπολογισμού του έργου εκτός εάν αυτό προβλέπεται από το αντικείμενο του έργου/σύμβασης².
- Οι μετακινούμενοι οφείλουν να καλύπτουν τις πραγματικές ανάγκες μετακίνησης με τον **προσφορότερο** αλλά και κατά το δυνατό **οικονομικότερο τρόπο**, σύμφωνα πάντα με τις αρχές της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης.
- Οι δαπάνες μετακινήσεων είναι επιλέξιμες μόνο όταν συνδέονται άμεσα με το φυσικό αντικείμενο του εκτελούμενου έργου και πραγματοποιούνται με σκοπό την απρόσκοπτη και ομαλή εκτέλεση και διάχυση των αποτελεσμάτων του. Ο Επιστημονικός Υπεύθυνος κάθε έργου έχει την αποκλειστική ευθύνη της σύνδεσής τους σε σχέση με τους στόχους του εκτελούμενου έργου.

Δαπάνες που καλύπτονται:

1. Το κόστος εισιτηρίων (οικονομικής θέσης) σε μέσα μαζικής μεταφοράς (για το πλοίο οικονομική καμπίνα), εκτός αν επιτρέπει διαφορετικά ο χρηματοδότης.
2. Τα εισιτήρια Δημόσιου Μέσου Μεταφοράς (μετρό, λεωφορείο, τρένο) από και προς το αεροδρόμιο από τον τόπο συνάντησης ή από το ξενοδοχείο.
3. Έξοδα διανυκτέρευσης.
4. Ημερήσια Αποζημίωση.
5. Χιλιομετρική Αποζημίωση.

---

² Περιπτ.Γ.IV του άρθρου 20 του Οδηγού Χρηματοδότησης και Διαχείρισης ΕΛΚΕ ΠΚ

6. Κόστος συμμετοχής σε συνέδρια, σεμινάρια.
7. Μίσθωση αυτοκινήτου (κατόπιν αιτιολόγησης από τον Επιστημονικό Υπεύθυνο).
8. Χρήση ταξί στις περιπτώσεις που αναφέρονται παρακάτω.
9. Έξοδα χώρου στάθμευσης ή στάθμευσης αυτοκινήτου.
10. Διόδια και έξοδα πορθμείων.
11. Έξοδα έκδοσης βίζας.
12. Έξοδα ταξιδιωτικής ασφάλισης σε περιπτώσεις που απαιτείται για την μετακίνηση/είσοδο σε αλλοδαπή χώρα.
13. Δαπάνες διαγνωστικού ελέγχου κατά την μετακίνηση /είσοδο σε αλλοδαπή χώρα.

Απαραίτητα δικαιολογητικά για την πληρωμή της μετακίνησης

Ο Επιστημονικός Υπεύθυνος καταθέτει το Έντυπο: *Εντολή Πληρωμής-Απόδοση Μετακινήσεων* και το Έντυπο: *Ημερολόγιο Κίνησης* πλήρως συμπληρωμένα και υπογεγραμμένα. Στο Έντυπο: *Ημερολόγιο Κίνησης* περιγράφονται αναλυτικά οι ενδιάμεσοι σταθμοί, αν υπάρχουν, ο σκοπός του ταξιδιού και η σύνδεση με το φυσικό αντικείμενο του έργου. Η γενικότητα "για τις ανάγκες του ερευνητικού προγράμματος" δεν είναι αποδεκτή.

Για την **τεκμηρίωση της μετακίνησης** τα ως άνω Έντυπα συνοδεύονται από:

1. Αποδεικτικά έγγραφα σχετικά με την αιτιολογία της μετακίνησης (π.χ. βεβαίωση του επιστημονικού υπευθύνου εφόσον προκύπτει από την σύμβαση με τον χρηματοδότη η ανάγκη μετακίνησης του ίδιου ή μελών της ομάδας έργου στην έδρα του χρηματοδότη, ή γράμμα/e-mail πρόσκλησης, ή πρόγραμμα συνάντησης ή συνεδρίου κλπ), όπου θα αναφέρονται σαφώς ο τόπος και ο χρόνος διεξαγωγής της συνάντησης, τα θέματα εργασίας κατά την συνάντηση κλπ, ώστε να τεκμηριώνεται η σκοπιμότητα της μετακίνησης.

2. Αποδεικτικά δαπανών μετακίνησης (εξοφλημένες δαπάνες στο όνομα του μετακινούμενου, πρωτότυπα παραστατικά):

- **Εισιτήρια (μετάβασης και επιστροφής) στα ατομικά στοιχεία του μετακινούμενου και απόδειξη πώλησης εισιτηρίων για τα αεροπορικά εισιτήρια.** Για τα ακτοπλοϊκά εισιτήρια είναι απαραίτητη η αναγραφή στο απόκομμα του εισιτηρίου: της ημερομηνίας, του αύξοντα αριθμού, του ονόματος του μετακινούμενου και της τιμής του εισιτηρίου.
- **Εισιτήρια μέσω μαζικής μεταφοράς** (μετρό, λεωφορεία, τραίνα κ.λπ) όπου δεν απαιτείται όνομα μετακινούμενου. Επιτρέπονται και αποδείξεις επαναφόρτισης εισιτηρίων εφ' όσον επικυρωθούν κατά την διάρκεια της μετακίνησης, ανεξαρτήτως ημερομηνίας αγοράς.
- **Κάρτες επιβίβασης (boarding passes).**

3. Έξοδα διανυκτέρευσης: Απαιτείται **Απόδειξη Παροχής Υπηρεσιών ξενοδοχείου/Invoice** στα στοιχεία του μετακινούμενου και απόδειξη του φόρου διαμονής που αντιστοιχεί. Αν η τιμολόγηση της διαμονής γίνεται από ταξιδιωτικό γραφείο, αρκεί η απόδειξη του γραφείου αυτού. Γίνονται δεκτές αποδείξεις πληρωμής ξενοδοχείου από διαδικτυακές πλατφόρμες (π.χ. booking.com) με την προσκόμιση του νόμιμου παραστατικού (**Α.Π.Υ/Invoice ηλεκτρονικού καταστήματος ή καταλύματος**). Στην περίπτωση αυτή δεν γίνεται δεκτή η προσκόμιση μόνο της επιβεβαίωσης της κράτησης (confirmation).

Ειδικά για άλλες πλατφόρμες όπως, η Airbnb, Hotels com, γίνεται εναλλακτικά δεκτό το receipt, συνοδευόμενο πάντα με τη μηνιαία κίνηση της πιστωτικής κάρτας, προκειμένου να αποδεικνύεται ότι δεν έχει γίνει ακύρωση και επιστροφή του ποσού. Και σε αυτή την περίπτωση δεν γίνεται δεκτή η προσκόμιση μόνο της επιβεβαίωσης της κράτησης (confirmation).

Η αντίστοιχη δαπάνη καλύπτεται για διαμονή σε δίκλινο δωμάτιο με χρήση μονόκλινου, εφόσον αναφέρεται ευκρινώς ο αριθμός των ατόμων που διανυκτέρευσαν. Σε διαφορετική περίπτωση απαιτείται βεβαίωση του ξενοδοχείου (έντυπη ή μέσω e-mail) όπου θα αναφέρεται η τιμή της χρέωσης του ενός ατόμου. Αν δεν προσκομίζεται η ανωτέρω βεβαίωση και η διαμονή συμπεριλαμβάνει και άλλα άτομα, δύναται να γίνει επιμερισμός της δαπάνης και κάλυψη του ποσού που αντιστοιχεί σε ένα άτομο.

Η δαπάνη διανυκτέρευσης εντός Ελλάδας δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 150€ ανά ημέρα. Το κόστος πρωινού και οι πρόσθετες δαπάνες διαμονής σε ξενοδοχείο (π.χ. τηλέφωνα, mini bar, χρήση internet κλπ) καλύπτονται από την ημερήσια αποζημίωση ή συμπεριλαμβάνονται στα έξοδα διαβίωσης των εξωτερικών συνεργατών. Αποζημιώνεται το κόστος ξενοδοχείου κατά τη διάρκεια των εργασιών της συνάντησης. Σε περίπτωση βραχυχρόνιας μίσθωσης ως δαπάνες διανυκτέρευσης καλύπτονται οποιεσδήποτε δαπάνες περιλαμβάνονται σε διαμονή σε ξενοδοχείο πλην των εξόδων διατροφής που καλύπτονται από την ημερήσια αποζημίωση.

Η δαπάνη διανυκτέρευσης στο εξωτερικό δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 250€ ανά ημέρα. Το κόστος πρωινού και οι πρόσθετες δαπάνες διαμονής σε ξενοδοχείο (π.χ. τηλέφωνα, mini bar, χρήση internet κλπ) όταν αναγράφονται διακριτά συμπεριλαμβάνονται στην ημερήσια αποζημίωση ή στις δαπάνες διαβίωσης των εξωτερικών συνεργατών.

4. Ημερήσια αποζημίωση δικαιούνται τα μέλη ΔΕΠ, οι υπάλληλοι του ΠΚ (ΕΔΙΠ, ΕΤΕΠ, μόνιμοι, αορίστου χρόνου και τα μέλη ΔΕΠ άλλων Ιδρυμάτων). Οι δημόσιοι υπάλληλοι άλλων φορέων και οι υπόλοιποι μετακινούμενοι αντιμετωπίζονται ως τρίτοι και λαμβάνουν την ημερήσια αποζημίωση με την προσκόμιση παραστατικών ή ως αμοιβή³ με την έκδοση Τ.Π.Υ. και την παρακράτηση Φόρου 20%.

Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία ημερήσια αποζημίωση δικαιολογείται για μετακινήσεις μεγαλύτερες των 50 χιλιομέτρων από τις εγκαταστάσεις λειτουργίας του ιδρύματος ή της κατοικίας σε περίπτωση εξωτερικού συνεργάτη.

Το ύψος της ημερήσιας αποζημίωσης για την εκτός έδρας παραμονή στο εσωτερικό δεν μπορεί να ξεπερνάει τα 80€/ημέρα για τα μέλη ΔΕΠ και 60€/ημέρα για τους επιστημονικούς συνεργάτες, το προσωπικό του ΠΚ με μόνιμη σχέση (ΕΔΙΠ-ΕΤΕΠ-μόνιμοι-αορίστου χρόνου) που απασχολείται στα έργα και τους υπαλλήλους ΙΔΟΧ του ΕΛΚΕ ΠΚ, σύμφωνα με τις κάτωθι προϋποθέσεις:

- ✓ Για την ημέρα αναχώρησης καταβάλλεται ολόκληρη ημερήσια αποζημίωση, οποιαδήποτε ώρα κι αν πραγματοποιηθεί η αναχώρηση.
- ✓ Για την ημέρα επιστροφής καταβάλλεται το ½ της ημερήσιας αποζημίωσης όταν η άφιξη πραγματοποιείται μέχρι τις 12.00 μμ.

---

³ Έγγραφο ΔΕΑΦ Α 1153791 ΕΞ 2019/7-11-2019 & έγγραφο ΔΕΛ Ζ 1073569 ΕΞ 2020 /26-6-2020 της ΑΑΔΕ / Γενική Δ/νση Φορολογικής Διοίκησης

- ✓ Οι υπάλληλοι ΙΔΟΧ της ΜΟΔΥ ΕΛΚΕ ΠΚ μπορούν να μετακινηθούν κατόπιν άδειας του Προϊσταμένου και του Προέδρου της ΜΟΔΥ ΕΛΚΕ ΠΚ για συγκεκριμένη υπηρεσία.

Το ύψος της ημερήσιας αποζημίωσης για την εκτός έδρας παραμονή στο εξωτερικό δεν μπορεί να ξεπερνάει τα 120€/ημέρα για τα μέλη ΔΕΠ και 100€/ημέρα για τους επιστημονικούς συνεργάτες, το προσωπικό του ΠΚ με μόνιμη σχέση (ΕΔΙΠ-ΕΤΕΠ-μόνιμοι-αορίστου χρόνου) που απασχολείται στα έργα και τους υπαλλήλους ΙΔΟΧ του ΕΛΚΕ ΠΚ.

- ✓ Για την ημέρα αναχώρησης καταβάλλεται ολόκληρη οποιαδήποτε ώρα κι αν γίνει η αναχώρηση.
- ✓ Για την ημέρα επιστροφής καταβάλλεται ημερήσια αποζημίωση οποιαδήποτε ώρα κι αν πραγματοποιηθεί η άφιξη.

Η ημερήσια αποζημίωση αφορά μόνο τις ημέρες αναχώρησης - επιστροφής και τις ημέρες εργασιών της μετακίνησης.

5. Έξοδα διαβίωσης εξωτερικών συνεργατών. Οι εξωτερικοί συνεργάτες κατά τις μετακινήσεις τους λαμβάνουν ημερήσια αποζημίωση με την προσκόμιση παραστατικών δαπανών της μετακίνησης ή ως αμοιβή⁴ με την προσκόμιση Τ.Π.Υ. μέχρι του ορίου που ισχύει για το μόνιμο προσωπικό του ΠΚ (60€/ημέρα για τις μετακινήσεις εσωτερικού και 100€/ημέρα για τις μετακινήσεις εξωτερικού), μετά από εισήγηση του ΕΥ. Ως προς τις αποδείξεις διαβίωσης ισχύουν τα παρακάτω:

- ✗ Οι αποδείξεις να αφορούν αποκλειστικά διατροφή, υπηρεσίες εστίασης και διαβίωσης (μέχρι του ορίου της ημερήσιας αποζημίωσης).
- ✓ Θα πρέπει να έχουν εκδοθεί στον τόπο και κατά τη διάρκεια της εγκεκριμένης μετακίνησης. Σε περίπτωση που απαιτείται αναγκαστικός ενδιάμεσος σταθμός πχ διανυκτέρευση σε άλλο αεροδρόμιο συμπεριλαμβάνονται και οι αντίστοιχες δαπάνες.
- ✓ Να είναι πρωτότυπες.

6. Χιλιομετρική αποζημίωση δικαιούνται τα μέλη ΔΕΠ, οι υπάλληλοι του ΠΚ (ΕΔΙΠ, ΕΤΕΠ, μόνιμοι, αορίστου χρόνου και τα μέλη ΔΕΠ άλλων Ιδρυμάτων). Οι δημόσιοι υπάλληλοι άλλων φορέων και οι υπόλοιποι μετακινούμενοι αντιμετωπίζονται ως τρίτοι και λαμβάνουν την χιλιομετρική αποζημίωση με την προσκόμιση παραστατικών δαπανών της μετακίνησης. Σημειώνεται ότι επιτρέπεται η χρήση ιδιωτικού μεταφορικού μέσου κατά τις μετακινήσεις εκτός έδρας με προσωπική ευθύνη των μετακινούμενων για τυχόν ατύχημα ή ζημία του αυτοκινήτου.

Η χιλιομετρική αποζημίωση ορίζεται σε:

- ✓ 0,50 €/χλμ. με Ι.Χ. αυτοκίνητο. Εφόσον κατά την διαδρομή προκύψουν άλλες επιβαρύνσεις (π.χ πληρωμή διοδίων ή τέλη στάθμευσης, κλπ) η δαπάνη καλύπτεται με την προσκόμιση των αντίστοιχων πρωτότυπων δικαιολογητικών δαπανών, τα οποία αποτελούν δικαιολογητικό απόδειξης πραγματοποίησης του ταξιδιού.
- ✓ 0,20 €/χλμ. με ιδιωτική δίκυκλη μηχανή.

Για την καταβολή χιλιομετρικής αποζημίωσης απαιτείται η προσκόμιση των κάτωθι:

- ✓ Διόδια, αν υπάρχουν.

---

⁴ Βλ. υποσημείωση 3

- ✓ Εκτύπωση αποστάσεων από το Διαδραστικό Εργαλείο Υπολογισμού Χιλιομετρικών Αποστάσεων (ΔΕΥΧΑ) της ιστοσελίδας www.kmd.ggde.gr; σύμφωνα με την εγκύκλιο 10 του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών (αριθμ. πρωτ. ΔΝΣγ/οικ.41648/φ.ΕΓΚΥΚΛ.-07-06-2017) με ΑΔΑ 7ΚΚ1465ΧΘΨΞ-ΨΤΡ.
- ✓ Άδεια κυκλοφορίας αυτοκινήτου. Σε περίπτωση που ο μετακινούμενος χρησιμοποιήσει ιδιωτικό μεταφορικό μέσο που δεν του ανήκει απαιτείται προσκόμιση Υπεύθυνης Δήλωσης του ν.1599/86 του κατόχου του ιδιωτικού μεταφορικού μέσου όπου να δηλώνεται ότι επιτρέπει την χρήση του για τις ανάγκες μετακίνησης στα πλαίσια του συγκεκριμένου έργου.
- ✓ Αποδείξεις καυσίμων όταν πρόκειται για εξωτερικούς συνεργάτες.

7. Απόδειξη ή τιμολόγιο για την εγγραφή σε συνέδριο / σεμινάριο στο όνομα του συμμετέχοντα και το πρόγραμμα του συνεδρίου όπου φαίνεται η συμμετοχή του.

8. Έντυπο ΕΛΚΕ «Εντολή - Εξουσιοδότηση για πίστωση σε τραπεζικό λογαριασμό των απαιτήσεων προσώπου» συμπληρωμένο με πλήρη στοιχεία, σε περίπτωση που ο μετακινούμενος είναι νέος συνεργάτης-προσκεκλημένος.

9. Ό,τι επιπλέον αποδεικτικό απαιτεί ο χρηματοδότης (π.χ. φωτογραφίες, έκθεση πεπραγμένων κλπ.).

Σημειώνεται ότι:

1. Σε έργα Erasmus+, Marie Curie, Cost η καταβολή των εξόδων μετακίνησης και διαβίωσης υπολογίζεται με βάση τη χιλιομετρική απόσταση, τις ημέρες μετακίνησης και τη χώρα παραμονής (unit cost) όπως προβλέπεται από τους αντίστοιχους οδηγούς.
2. Σε περίπτωση που ο χρηματοδότης απαιτεί επιπλέον αποδεικτικά για μετακινήσεις ή επιβάλλει άλλα όρια ισχύουν τα αποδεικτικά ή τα όρια που ορίζει ο χρηματοδότης.

Ειδικότερα θέματα μετακινήσεων

1. Ως τόπος έναρξης της μετακίνησης για το μόνιμο προσωπικό του ΠΚ (μέλη ΔΕΠ, ΕΔΙΠ, ΕΤΕΠ, διοικητικό προσωπικό) ορίζεται η έδρα του ΠΚ (Πολυτεχνειούπολη). Σε διαφορετική περίπτωση απαιτείται αιτιολόγηση. Για το λοιπό προσωπικό ορίζεται ως έδρα ο τόπος της εκκίνησης.

- Εντός έδρας μετακίνηση ορίζεται η μετακίνηση μέχρι 50χλμ από την έδρα του μετακινούμενου.

- Εκτός έδρας μετακίνηση ορίζεται η μετακίνηση άνω των 50χλμ από την έδρα του μετακινούμενου.

2. Στην περίπτωση που αποζημιώνεται μόνο διανυκτέρευση ή/και ημερήσια αποζημίωση απαραίτητα δικαιολογητικά είναι: η φωτοτυπία των εισιτηρίων/καρτών επιβίβασης, η πρωτότυπη απόδειξη ξενοδοχείου (αν υπάρχει) και μία επιστολή η οποία θα αναφέρει ότι δεν καταβλήθηκαν η ημερήσια αποζημίωση και τα έξοδα διανυκτέρευσης για τη συγκεκριμένη μετακίνηση από άλλο φορέα.

3. Ενοικίαση αυτοκινήτου καθώς και έξοδα μεταφοράς αυτοκινήτου ή μηχανής δικαιολογούνται, αν υπάρχουν ειδικές συνθήκες ή το επιβάλλει η φύση του προγράμματος

ύστερα από αιτιολογημένο αίτημα του Ε.Υ. προς την Επιτροπή Ερευνών και σχετική απόφασή της (εφόσον η δαπάνη είναι επιλέξιμη και σύμφωνα με τους όρους του προγράμματος). Στην περίπτωση ενοικίασης αυτοκινήτου δεν καταβάλλεται χιλιομετρική αποζημίωση αλλά δύναται να εξοφλούνται αποδείξεις πώλησης καυσίμων.

4. Σε περιπτώσεις που το εισιτήριο δεν περιλαμβάνει μεταφορά αποσκευής, δικαιολογείται το κόστος για μία (1) αποσκευή. Δεν καλύπτεται δαπάνη για δεύτερη αποσκευή ή για βάρος επιπλέον του προβλεπόμενου ορίου. Εξαιρούνται οι περιπτώσεις που δικαιολογούνται λόγω αναγκαστικής παραμονής για μεγάλο χρονικό διάστημα ή για μεταφορά υλικού απαραίτητου για τις ανάγκες της συνάντησης και μόνο κατόπιν αιτιολόγησης του ΕΥ.

5. Δικαιολογείται επιπλέον κόστος εισιτηρίου για θέσεις επιβατών με μεγαλύτερο χώρο για τα πόδια και κόστος επιλογής θέσης καθίσματος (seat charge).

6. Σε περίπτωση που δεν ζητείται εξόφληση δαπανών μετακίνησης για κάποιο σκέλος της διαδρομής, απαιτείται σχετική επιστολή του μετακινούμενου ότι το σκέλος αυτό καλύφθηκε με δικά του έξοδα και ότι δεν απαιτείται η κάλυψή του από το έργο.

7. Σε περίπτωση μετακίνησης σ' ένα έργο που αποτελεί συνέχεια μετακίνησης σε άλλο έργο δύναται να επιμερίζονται τα έξοδα μετακίνησης που αντιστοιχούν σε κάθε έργο χωριστά. Σε κάθε περίπτωση απαιτείται αιτιολόγηση από τον Ε.Υ.

8. Όταν πρόκειται για προσκεκλημένο ερευνητή ή διακεκριμένο επιστήμονα, τα παραστατικά της μετακίνησης θα πρέπει να συνοδεύονται από πρόσκληση ή σχετική αλληλογραφία, όπου θα αναγράφονται οι ημερομηνίες επίσκεψης και ο σκοπός της επίσκεψης/συνεργασίας.

9. Στις περιπτώσεις που δεν απαγορεύεται ρητά από τον χρηματοδότη, δικαιολογούνται έξοδα ταξί μόνο αν πληρούνται τα παρακάτω κριτήρια:

Α) Δεν υπάρχει Δημόσιο Μέσο Μαζικής Μεταφοράς το οποίο καλύπτει την αναγκαία διαδρομή.

Β) Ασχέτως του αν υπάρχει Δημόσιο Μέσο Μαζικής Μεταφοράς, μισθωθεί νωρίς το πρωί για αναχώρηση ή πολύ αργά το βράδυ λόγω άφιξης.

Γ) Για έγκαιρη μετάβαση στον τόπο διεξαγωγής συναντήσεων/συνεδρίων κλπ.

Δ) Λόγοι μη προβλέψιμοι πχ απεργία στα δημόσια μέσα μαζικής μεταφοράς, η κινητική δυσχέρεια μετακίνησης του μετακινούμενου, μεταφορά υλικού με επιπλέον βάρος απαραίτητου για τις ανάγκες της συνάντησης κλπ.

Οι δαπάνες ταξί δικαιολογούνται μόνο με την προσκόμιση αποδείξεων που αναγράφουν το όνομα της επιχείρησης, τη συνολική τιμή και την ημερομηνία της μετακίνησης.

10. Τα έξοδα διανυκτέρευσης δύναται να υπερβούν τα 150€ (για μετακίνηση εσωτερικού) και τα 250€ (για μετακίνηση εξωτερικού) μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις και κατόπιν αιτιολογημένου αιτήματος του Ε.Υ. προς την Επιτροπή Ερευνών και σχετική έγκριση. Σε περίπτωση διανυκτέρευσης σε ξενοδοχεία ή καταλύματα της Νέας Υόρκης και της Ουάσιγκτον των ΗΠΑ το ανωτέρω ποσό ανέρχεται σε 320,00€.

11. Οι επιστημονικοί υπεύθυνοι ή οι απασχολούμενοι στο έργο με μόνιμη ή αορίστου χρόνου εργασιακή σχέση στο ΠΚ δύναται να τους χορηγηθεί προκαταβολή για έξοδα μετακίνησης εκτός έδρας σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις του άρθρου 22 του Οδηγού Χρηματοδότησης και Διαχείρισης.

12. Δύναται να καλυφθεί κόστος αλλαγής ή κόστος ακύρωσης εισιτηρίου ή κόστος εισιτηρίου που δεν χρησιμοποιήθηκε για λόγους ανωτέρας βίας κατόπιν αιτιολόγησης του ΕΥ και σχετικής έγκρισης της Επιτροπής Ερευνών, μόνο όταν αποδεικνύεται η μη υπαιτιότητα του μετακινούμενου για την αλλαγή ή μη πραγματοποίηση της μετακίνησής του.

13. Δύναται να καταβληθεί η δαπάνη μεταφοράς ΙΧ αυτοκινήτου με πλοίο εφόσον η μετακίνηση γίνει εκτός Κρήτης για τις ανάγκες έργου με αιτιολόγηση του Υπεύθυνου Έργου.

14. Η εκκαθάριση των δαπανών μετακίνησης που υποβάλλονται σε νόμισμα διαφορετικό του ευρώ γίνεται με βάση το πραγματικό κόστος (π.χ. απόδειξη κάρτας) ή την συναλλαγματική ισοτιμία της ημερομηνίας έκδοσης του παραστατικού. Αν η δαπάνη εξοφληθεί με την χρήση πιστωτικής / χρεωστικής κάρτας και προσκομιστεί αντίγραφο του λογαριασμού, τότε γίνεται αποδεκτό το ποσό που αναγράφεται στην κάρτα ανεξαρτήτως της ημερομηνίας έκδοσης του παραστατικού.

15. Σε περιπτώσεις μετακινήσεων μελών ΔΕΠ και μονίμων υπαλλήλων του Π.Κ. με ιδιόκτητο μεταφορικό μέσο για λόγους δειγματοληψίας ή άλλων περιπτώσεων όπου δεν δύναται να αποδειχθούν με τα προβλεπόμενα αποδεικτικά έγγραφα αιτιολογίας της μετακίνησης, απαιτείται η προσκόμιση παραστατικών προμήθειας αγαθών ή υπηρεσιών από τον τόπο μετάβασης για κάθε ημέρα παραμονής σε αυτόν ή συνοδευτικό φωτογραφικό υλικό από την δειγματοληψία ή την μετάβαση στην περιοχή.

16. Σε περίπτωση μετακινήσεων με ιδιόκτητο μεταφορικό μέσο, όπου υφίσταται αδυναμία τεκμηρίωσης της χιλιομετρικής απόκλισης από το διαδραστικό εργαλείο υπολογισμού του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, για τον υπολογισμό των συνολικών διανυθέντων χιλιομέτρων, ο μετακινούμενος καταγράφει στο Ημερολόγιο Κίνησης αναλυτική αναφορά στα πλησιέστερα τοπωνύμια ή άλλα γνωστά σημεία (εκκλησίες, βρύσες, πηγές, αρχαιολογικοί χώροι, κ.α) που επισκέφτηκε για τις ανάγκες της μετακίνησης. Η επιπλέον χιλιομετρική απόσταση που θα δηλώνεται για εξόφληση της χιλιομετρικής αποζημίωσης δεν δύναται να υπερβαίνει το 20% του συνόλου των διανυθέντων χιλιομέτρων, όπως αυτά προσδιορίζονται με το διαδραστικό εργαλείο, και αφορούν μετάβαση από την έδρα του μετακινούμενου έως τον κύριο τόπο προορισμού.

17. Συνταξιούχος Καθηγητής δεν δικαιούται ημερήσια αποζημίωση αλλά αποζημιώνεται με την προσκόμιση δαπανών διαβίωσης έως το ύψος της ημερήσιας αποζημίωσης των ενεργών μελών ΔΕΠ.

18. Μέλος ΔΕΠ που βρίσκεται σε άδεια άνευ αποδοχών δεν δικαιούται ημερήσια αποζημίωση αλλά αποζημιώνεται με την προσκόμιση δαπανών διαβίωσης έως του ύψους της ημερήσιας αποζημίωσης των Επιστημονικών Συνεργατών.

19. Μέλος ΔΕΠ που βρίσκεται σε επιστημονική άδεια μετ' αποδοχών δικαιούται ημερήσια αποζημίωση έως του ύψους της ημερήσιας αποζημίωσης των ενεργών μελών ΔΕΠ.

20. Προσκεκλημένος Καθηγητής ή διακεκρμένος επιστήμονας προερχόμενος από το εξωτερικό δεν δικαιούται ημερήσια αποζημίωση αλλά αποζημιώνεται με την προσκόμιση δαπανών διαβίωσης έως του ύψους της ημερήσιας αποζημίωσης των μελών ΔΕΠ. Τα παραστατικά της μετακίνησής του θα πρέπει να συνοδεύονται από πρόσκληση ή σχετική αλληλογραφία, όπου θα αναγράφονται οι ημερομηνίες επίσκεψης και ο σκοπός της επίσκεψης/συνεργασίας.

21. Στα μέλη ΔΕΠ και τους λοιπούς διδάσκοντες του Πολυτεχνείου Κρήτης ορίζεται ως ανώτατο επιτρεπτό όριο καταβολής ημερησίας αποζημίωσης για μετακινήσεις εκτός έδρας τον μήνα ο αριθμός των δέκα (10) ημερών ανά άτομο και για το σύνολο των ερευνητικών προγραμμάτων που συμμετέχει, εκτός και αν το / τα ερευνητικό/ά πρόγραμμα/τα ορίζουν διαφορετικά. Σε περιπτώσεις κατά τις οποίες η εκτός έδρας απουσία είναι για σαφώς τεκμηριωμένους λόγους μεγαλύτερη από το καθορισμένο όριο, η καταβολή της ημερησίας αποζημίωσης απαιτεί έγκριση κατόπιν αιτήματος του Υπευθύνου του έργου από την Επιτροπή Ερευνών.

22. Η πληρωμή των ημερησίων αποζημιώσεων για την πραγματοποίηση μετακινήσεων πραγματοποιείται μέσω της Ενιαίας Αρχής Πληρωμής σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1β του άρθρου δεύτερου του ν. 3845/2010, της παρ. 1 του άρθρου 101 του ν. 4389/2016 και της εγκυκλίου Υπ.οικ. 9235/ΕΞ 2019/11-2-2019 (ΑΔΑ 6Κ82Η-Ρ47).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β

Μετακινήσεις οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Ν.4336/2015. Στην κατηγορία αυτή υπάγονται τα Συγχρηματοδοτούμενα έργα ΕΣΠΑ περιόδου 2014-2020.

Νομοθετικό Πλαίσιο

Οι Διατάξεις της υποπαραγράφου Δ9 της παραγράφου Δ του άρθρου 2 του ν. 4336/2015 (ΦΕΚ 94/Α') «*Δαπάνες μετακινούμενων εντός και εκτός επικράτειας*».

Η Διευκρινιστική Εγκύκλιος του Γ.Λ.Κ με Αρ. Πρωτ. οικ. 2/74450/ΔΕΠ/ 24/11/2015 (ΑΔΑ:ΩΨΘΩΗ-ΓΑ2) «*Παροχή οδηγιών για την εφαρμογή των διατάξεων της υποπαραγράφου Δ9 της παραγράφου Δ του άρθρου 2 του ν. 4336/2015 (ΦΕΚ 94/Α') «Δαπάνες μετακινούμενων εντός και εκτός επικράτειας*».

Η υπ' αριθμ. Κ.Υ.Α. 2/73/ΔΕΠ/4.1.2016 (ΦΕΚ Β' 20/14.1.2016) «*Δικαιολογητικά αναγνώρισης και εκκαθάρισης δαπανών μετακινούμενων εντός και εκτός της Επικράτειας*».

Η Υπουργική Απόφαση Αριθμ. 137675/ΕΥΘΥ1016/2018 ΦΕΚ 5968/Β/31-12-2018 «*Αντικατάσταση της υπ' αριθμ. 110427/ΕΥΘΥ/1020/20.10.2016 (ΦΕΚ Β' 3521) υπουργικής απόφασης με τίτλο «Τροποποίηση και αντικατάσταση της υπ' αριθμ. 81986/ΕΥΘΥ712/31.7.2015 (ΦΕΚ Β' 1822) υπουργικής απόφασης “Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014 - 2020 - Έλεγχοι νομιμότητας δημοσίων συμβάσεων συγχρηματοδοτούμενων πράξεων ΕΣΠΑ 2014-2020 από Αρχές Διαχείρισης και Ενδιάμεσους Φορείς - Διαδικασία ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης πράξεων”*».

Το άρθρο 65 του Ν.4485/2017 «*Οργάνωση και λειτουργία της ανώτατης εκπαίδευσης, ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις*»

Ορισμοί⁵:

---

⁵ Άρθρο 1 της υποπαραγράφου Δ9 του ν.4336/2015

Ως έδρα, ορίζεται το κατάστημα της υπηρεσίας όπου υπηρετεί ο μετακινούμενος, ή η κατοικία του, σε περίπτωση που αυτή βρίσκεται πλησιέστερα στον τόπο προορισμού ή στην περίπτωση που ο μετακινούμενος είναι ιδιώτης.

Ως κατοικία, ορίζεται ο τόπος όπου ο μετακινούμενος έχει την κύρια και μόνιμη εγκατάστασή του, όπως αυτό αποδεικνύεται από την δήλωση φορολογίας εισοδήματος αυτού.

Ως εντός έδρας μετακίνηση, ορίζεται η μετακίνηση μέχρι 50 χιλιόμετρα από την έδρα του μετακινούμενου και έως 20 ναυτικά μίλια από την ηπειρωτική στην νησιωτική χώρα και αντίστροφα. Αν η μετακίνηση πραγματοποιείται και στην ηπειρωτική και στη νησιωτική Χώρα, η συνολική απόσταση από την έδρα του μετακινούμενου μέχρι τον τόπο προορισμού υπολογίζεται σε χιλιόμετρα.

Ως εκτός έδρας μετακίνηση, ορίζεται η μετακίνηση πέραν των 50 χιλιομέτρων από την έδρα του μετακινούμενου ή πέραν των 20ν.μ για μετακινήσεις από την ηπειρωτική προς την νησιωτική χώρα και αντίστροφα ή ανεξάρτητα από απόσταση από νησί σε νησί. Αν η μετακίνηση πραγματοποιείται και στην ηπειρωτική και στη νησιωτική Χώρα, η συνολική απόσταση από την έδρα του μετακινούμενου μέχρι τον τόπο προορισμού υπολογίζεται σε χιλιόμετρα.

Ως ημέρα εκτός έδρας, ορίζεται κάθε ημέρα μετακίνησης του μετακινούμενου εκτός της έδρας του, ανεξάρτητα εάν διανυκτερεύει ή επιστρέφει αυθημερόν. Στις ημέρες εκτός έδρας περιλαμβάνεται και η ημέρα επιστροφής, εφόσον αυτή συμπίπτει με την ημέρα λήξης της εργασίας του μετακινούμενου ενώ δεν περιλαμβάνεται όταν αξιοποιείται αποκλειστικά για την επιστροφή του μετακινούμενου.

Ως διαδοχική μετακίνηση, ορίζεται η μετάβαση διαδοχικά σε περισσότερες από μια περιοχές για εκτέλεση υπηρεσίας σε κάθε μία από αυτές. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι μια μετακίνηση χαρακτηρίζεται ως διαδοχική μόνο όταν ο μετακινούμενος προβλέπεται να μεταβεί σε περισσότερες πόλεις για εκτέλεση υπηρεσίας σε κάθε μία από αυτές και όχι απλά να περάσει από αυτές μεταβαίνοντας στον τόπο προορισμού όπου πρόκειται να παράσχει τις υπηρεσίες του.

Ως ημιδιατροφή ορίζεται το πρωινό και ένα γεύμα (μεσημεριανό ή βραδινό). Αυτονόητο παραμένει ότι η πλήρης διατροφή περιλαμβάνει όλα τα γεύματα της ημέρας.

Για την πραγματοποίηση κάθε μετακίνησης απαιτείται να συντρέχουν οι κάτωθι προϋποθέσεις:

1. Ύπαρξη επαρκούς υπολοίπου στον συνολικό και ετήσιο προϋπολογισμό του έργου κατά την χρονική περίοδο υλοποίησης της μετακίνησης.
2. Ο μετακινούμενος έχει ενεργή σύμβαση ανάθεσης έργου / εργασίας κατά την περίοδο της μετακίνησης. Επιτρέπεται να μετακινούνται για τις ανάγκες του έργου τα άτομα που ανήκουν στην ομάδα του έργου, όπως αυτή ορίζεται από το πρόγραμμα. Η ομάδα έργου εγκρίνεται από την Επιτροπή Ερευνών.
3. Έκδοση απόφασης μετακίνησης. Ο επιστημονικός υπεύθυνος πριν από την πραγματοποίηση οποιασδήποτε μετακίνησης αιτείται στην Επιτροπή Ερευνών με την χρήση του Εντύπου Ο.06 α – *Αίτημα έγκρισης μετακίνησης (έργα που υπάγονται στον ν.4336/2015)* την έγκριση μετακίνησης του ιδίου και των μελών της ομάδας έργου.

Δαπάνες που καλύπτονται:

1. Το κόστος εισιτηρίων (οικονομικής θέσης) σε μέσα μαζικής μεταφοράς (για το πλοίο οικονομική καμπίνα).
2. Τα εισιτήρια Δημόσιου Μέσου Μαζικής Μεταφοράς (Μετρό, Λεωφορείο, τρένο) από και προς το αεροδρόμιο.
3. Έξοδα διανυκτέρευσης.
4. Ημερήσια Αποζημίωση.
5. Χιλιομετρική Αποζημίωση.

Οι μετακινούμενοι επιτρέπεται να χρησιμοποιούν ιδιωτικής χρήσης⁶ αυτοκίνητο για τις μετακινήσεις εκτός έδρας, ύστερα από έγκριση του αρμόδιου οργάνου, με προσωπική τους ευθύνη για τυχόν ατύχημα ή ζημία του αυτοκινήτου, υπό τις εξής προϋποθέσεις:

- α) για μετακινήσεις εντός των ορίων του νομού,
- β) για μετακινήσεις σε περίπτωση που προβλέπεται στην εντολή διαδοχική μετακίνηση,
- γ) για μετακινήσεις στη νησιωτική χώρα, όταν στη σχετική εντολή προβλέπεται διαδοχική μετακίνηση εντός του νησιού στο οποίο γίνεται η μετακίνηση.

Στις περιπτώσεις αυτές καταβάλλεται η δαπάνη χιλιομετρικής αποζημίωσης, η δαπάνη διοδίων και ο τυχόν ναύλος του οχήματος σε περίπτωση μετακίνησης με θαλάσσιο μέσο μαζικής μεταφοράς.

Αν δεν χρησιμοποιηθεί ιδιωτικής χρήσης μεταφορικό μέσο καταβάλλεται το αντίτιμο του φθηνότερου εισιτηρίου του συγκοινωνιακού μέσου που εξυπηρετεί τη αναγκαία διαδρομή.

Μίσθωση μεταφορικού μέσου⁷ επιτρέπεται όταν είναι αναγκαία η μεταφορά υλικών που λόγω όγκου ή βάρους δεν μεταφέρονται με συγκοινωνιακά μέσα και εφόσον είναι επιλέξιμη δαπάνη για την Διαχειριστική Αρχή. Επιπλέον, αν δεν υπάρχει συγκοινωνιακή εξυπηρέτηση, επιτρέπεται η χρησιμοποίηση επιβατικού αυτοκινήτου δημόσιας χρήσης (ταξί) ή η μίσθωση επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης σε περίπτωση που το κόστος της μίσθωσης αυτής είναι μικρότερο από το αντίστοιχο της χρήσης ταξί, γεγονός που αιτιολογείται στην εντολή μετακίνησης. Στην τελευταία περίπτωση αναγνωρίζεται το ποσό του κόστους μίσθωσης και η χιλιομετρική αποζημίωση.

Η χρήση επιβατικού αυτοκινήτου δημόσιας χρήσης (ταξί) επιτρέπεται στις περιπτώσεις που δεν υπάρχει εναλλακτικός τρόπος μετακίνησης (π.χ. απεργία ΜΜΜ, πτήση σε νυχτερινή ώρα που δεν κυκλοφορούν τα ΜΜΜ - από 22.00 το βράδυ έως 8.00 το πρωί, μη διαθεσιμότητα ΜΜΜ σε απομακρυσμένη περιοχή).

6. Κόστος συμμετοχής σε συνέδρια, σεμινάρια.

Απαραίτητα δικαιολογητικά για την πληρωμή της μετακίνησης

Ο Επιστημονικός Υπεύθυνος καταθέτει το Έντυπο - *Εντολή Πληρωμής-Απόδοση Μετακινήσεων* και το Έντυπο - *Ημερολόγιο Κίνησης* πλήρως συμπληρωμένα και υπογεγραμμένα. Στο Έντυπο - *Ημερολόγιο Κίνησης* περιγράφονται αναλυτικά οι ενδιάμεσοι

⁶ Παρ.3 του άρθρου 7 της υποπαραγράφου Δ9 του ν.4336/2015

⁷ Παρ.5 του άρθρου 7 της υποπαραγράφου Δ9 του ν.4336/2015

σταθμοί, αν υπάρχουν, ο σκοπός του ταξιδιού, η σύνδεση με το φυσικό αντικείμενο του έργου.

Για την **τεκμηρίωση της μετακίνησης** τα ως άνω Έντυπα συνοδεύονται από:

1. Αποδεικτικά έγγραφα σχετικά με την αιτιολογία της μετακίνησης (π.χ γράμμα/e-mail πρόσκλησης, πρόγραμμα συνάντησης, συνεδρίου κλπ) όπου θα αναφέρονται σαφώς ο τόπος και ο χρόνος διεξαγωγής της συνάντησης, οι συμμετέχοντες, τα θέματα εργασίας κατά την συνάντηση και έκθεση πεπραγμένων όπου απαιτείται, ώστε να τεκμηριώνεται η σκοπιμότητα της μετακίνησης.

2. Αποδεικτικά δαπανών μετακίνησης (εξοφλημένες δαπάνες στο όνομα του μετακινούμενου, πρωτότυπα παραστατικά):

- **Εισιτήρια (μετάβασης και επιστροφής) στα ατομικά στοιχεία του μετακινούμενου και απόδειξη πώλησης εισιτηρίων για τα αεροπορικά εισιτήρια.** Για τα ακτοπλοϊκά εισιτήρια είναι απαραίτητη η αναγραφή στο απόκομμα του εισιτηρίου: της ημερομηνίας, του αύξοντα αριθμού, του ονόματος του μετακινούμενου και της τιμής του εισιτηρίου.
- **Εισιτήρια μέσων μαζικής μεταφοράς** (μετρό, λεωφορεία, τρένα κ.λ.π). Επιτρέπονται αποδείξεις επαναφόρτισης εισιτηρίων που έχουν εκδοθεί μόνο κατά τις τρέχουσες ημερομηνίες της μετακίνησης.
- **Κάρτες επιβίβασης (boarding passes).**

3. Έξοδα διανυκτέρευσης: Απαιτείται **Απόδειξη Παροχής Υπηρεσιών Ξενοδοχείου/Invoice** στα στοιχεία του μετακινούμενου και απόδειξη του φόρου διαμονής που αντιστοιχεί. Αν η τιμολόγηση της διαμονής γίνεται από ταξιδιωτικό γραφείο, αρκεί η απόδειξη του γραφείου αυτού. Γίνονται δεκτές αποδείξεις πληρωμής ξενοδοχείου από διαδικτυακές πλατφόρμες (π.χ. booking.com) με την προσκόμιση του νόμιμου παραστατικού (**Α.Π.Υ/Invoice ηλεκτρονικού καταστήματος ή καταλύματος**). Στην περίπτωση αυτή δεν γίνεται δεκτή η προσκόμιση μόνο της επιβεβαίωσης της κράτησης (confirmation).

Ειδικά για άλλες πλατφόρμες όπως, η Airbnb, Hotels com, γίνεται εναλλακτικά δεκτό το receipt, συνοδευόμενο πάντα με τη μηνιαία κίνηση της πιστωτικής κάρτας, προκειμένου να αποδεικνύεται ότι δεν έχει γίνει ακύρωση και επιστροφή του ποσού. Και σε αυτή την περίπτωση δεν γίνεται δεκτή η προσκόμιση μόνο της επιβεβαίωσης της κράτησης (confirmation).

Η αντίστοιχη δαπάνη καλύπτεται για διαμονή σε δίκλινο δωμάτιο με χρήση μονόκλινου, εφόσον αναφέρεται ευκρινώς ο αριθμός των ατόμων που διανυκτέρευσαν. Σε διαφορετική περίπτωση απαιτείται βεβαίωση του ξενοδοχείου (έντυπη ή μέσω e-mail) όπου θα αναφέρεται η τιμή της χρέωσης του ενός ατόμου. Αν δεν προσκομίζεται η ανωτέρω βεβαίωση και η διαμονή συμπεριλαμβάνει και άλλα άτομα, δύναται να γίνει επιμερισμός της δαπάνης και κάλυψη του ποσού που αντιστοιχεί σε ένα άτομο.

Για την καταβολή εξόδων διανυκτέρευσης (Ξενοδοχείο) Εσωτερικού απαιτείται να πληρούνται οι κάτωθι προϋποθέσεις⁸:

---

⁸ Άρθρο 10 της Υποπαραγράφου 9 του ν.4336/2015

- ✓ Η απόσταση είναι μεγαλύτερη των 160χλμ και η μετακίνηση γίνεται με ΙΧ.
- ✓ Η απόσταση είναι μεγαλύτερη των 120χλμ και η μετακίνηση γίνεται με συγκοινωνιακό μέσο.
- ✓ Η απόσταση είναι μεγαλύτερη των 20 ναυτικών μιλίων.
- ✓ Υπάρχει αντικειμενική αδυναμία επιστροφής που βεβαιώνεται από αστυνομική, λιμενική ή αερολιμενική αρχή, ανεξάρτητα από τις προϋποθέσεις που αναφέρονται παραπάνω. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει βεβαίωση η σχετική δαπάνη δεν νομιμοποιείται.

Το ποσό των εξόδων διανυκτέρευσης (Ξενοδοχείο) στο Εσωτερικό αναγνωρίζεται ανάλογα με την κατηγορία στην οποία εντάσσεται ο μετακινούμενος βάσει της παρ.2 του άρθρου 10 του ν.4336/2015 και ορίζεται ως εξής:

- Κατηγορία μετακινούμενου Ι.⁹ Αποζημίωση έως 80,00€ ανά διανυκτέρευση.
- Κατηγορία μετακινούμενου ΙΙ¹⁰. Αποζημίωση έως 60,00€ ανά διανυκτέρευση.

Τα ανωτέρω ποσά προσαυξάνονται κατά 20% για διαμονή εντός των ορίων των δήμων Αθηνών και Θεσσαλονίκης.

Το ποσό των εξόδων διανυκτέρευσης (Ξενοδοχείο) στο Εξωτερικό που αναγνωρίζεται ανάλογα με την κατηγορία στην οποία εντάσσεται ο μετακινούμενος βάσει του άρθρου 5 του ν.4336/2015 ορίζεται ως εξής:

- Κατηγορία μετακινούμενου Ι.¹¹ Αποζημίωση έως 220,00€ ανά διανυκτέρευση.
- Κατηγορία μετακινούμενου ΙΙ.¹² Αποζημίωση έως 160,00€ ανά διανυκτέρευση.

Σε περίπτωση διανυκτέρευσης σε ξενοδοχεία ή καταλύματα της Νέας Υόρκης και της Ουάσιγκτον των ΗΠΑ τα ανωτέρω ποσά προσαυξάνονται κατά 100,00€.

4. Η Ημερήσια Αποζημίωση Εσωτερικού¹³, ορίζεται στο ποσό των σαράντα ευρώ (40€), ανεξάρτητα από τη θέση ή το βαθμό του μετακινούμενου και δικαιολογείται για μετακινήσεις μεγαλύτερες των 50 χιλιομέτρων.

Η ημερήσια αποζημίωση καταβάλλεται ολόκληρη (40€) όταν:

- ✓ Καταβάλλονται δαπάνες διανυκτέρευσης
- ✓ Οι μετακινούμενοι διανυκτερεύουν σε φιλικό σπίτι
- ✓ Οι μετακινούμενοι κατά την επιστροφή τους είναι υποχρεωμένοι λόγω των συγκοινωνιακών συνθηκών να διανυκτερεύσουν σε πλοίο ή τρένο.
- ✓ Οι μετακινούμενοι διανυκτερεύουν στην ύπαιθρο.
- ✓ Η ημέρα επιστροφής συμπίπτει με την ημέρα λήξης των εργασιών. (Εάν επιστρέψει την επόμενη δεν καταβάλλεται καμία αποζημίωση).

Η ημερήσια αποζημίωση καταβάλλεται κατά το ήμισυ (20€) όταν:

⁹ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΑΚΙΝΟΥΜΕΝΟΥ Ι: Τα μέλη ΔΕΠ όλων των βαθμίδων και προϊστάμενοι Υπηρεσιών επιπέδου Διεύθυνσης ή αντίστοιχης μονάδας (άρθρο 5 της Υποπαραγράφου 9 του ν.4336/2015)

¹⁰ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΑΚΙΝΟΥΜΕΝΟΥ ΙΙ: Λοιποί μετακινούμενοι (άρθρο 5 της Υποπαραγράφου 9 του ν.4336/2015)

¹¹ Βλέπε υποσημείωση 5

¹² Βλέπε υποσημείωση 6

¹³ Άρθρο 11 της Υποπαραγράφου 9 του ν.4336/2015

- ✓ Παρέχεται ημιδιατροφή (πρωινό και ένα γεύμα)
- ✓ Ο μετακινούμενος επιστρέφει αυθημερόν και η απόσταση του προορισμού από την έδρα του είναι α) μεγαλύτερη από 160χλμ εφόσον κινείται με ιδιωτικής χρήσης ή υπηρεσιακό αυτοκίνητο ή β) μεγαλύτερη από 120 χλμ., όταν κινείται με συγκοινωνιακό μέσο ή γ) μεγαλύτερη από 20 ναυτικά μίλια για μετακινήσεις από την ηπειρωτική στην νησιώτικη χώρα και αντίστροφα ή από νησί σε νησί.

Η ημερήσια αποζημίωση καταβάλλεται κατά το ¼ για τις αυθημερόν εκτός έδρας μετακινήσεις (10€).

Δεν καταβάλλεται ημερήσια αποζημίωση όταν παρέχεται πλήρης διατροφή.

5. Η Ημερήσια Αποζημίωση Εξωτερικού¹⁴ καταβάλλεται ανάλογα με την κατηγορία στην οποία εντάσσονται οι μετακινούμενοι σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5 της Υποπαραγράφου Δ9 του ν.4336/2015 και την κατάταξη των χωρών στο Παράρτημα του ως άνω νόμου (σελ.17-18 του παρόντος Οδηγού) και ορίζεται ως ακολούθως:

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΧΩΡΑΣ	A	B	Γ
Κατηγορία μετακινούμενου Ι ¹⁵	100€	80€	60€
Κατηγορία μετακινούμενου ΙΙ ¹⁶	80€	60€	50€

Η Ημερήσια Αποζημίωση Εξωτερικού ανάλογα με την Κατηγορία του μετακινούμενου και την Κατηγορία της χώρας προορισμού καταβάλλεται ολόκληρη για:

- ✓ Τη ημέρα μετάβασης και επιστροφής εφόσον συμπίπτει με την λήξη των εργασιών.
- ✓ Για κάθε μέρα παραμονής και διανυκτέρευσης στην χώρα μετάβασης.

Μειωμένη κατά 50% :

- ✓ Για αυθημερόν μετάβαση και επιστροφή.
- ✓ Σε περίπτωση που παρέχεται ημιδιατροφή.

Μειωμένη κατά 75% σε περίπτωση μετακίνησης με πληρωμένα ή καλυμμένα όλα τα έξοδα διατροφής και διανυκτέρευσης.

Σε περίπτωση καταβολής μέρους της αποζημίωσης από άλλο φορέα καταβάλλεται ποσό μέχρι τη συμπλήρωση του ποσού της αποζημίωσης.

Δεν παρέχεται ημερήσια αποζημίωση για την ημέρα επιστροφής εφόσον αυτή είναι μεταγενέστερη από την ημερομηνία λήξης των εργασιών.

6. Απόδειξη μίσθωσης μεταφορικού μέσου ή χρησιμοποίησης επιβατικού αυτοκινήτου δημόσιας χρήσης (ταξί) σε περίπτωση όπου είναι αναγκαία η μεταφορά υλικών που λόγω όγκου ή βάρους δεν μεταφέρονται με συγκοινωνιακά μέσα.

¹⁴ Άρθρο 17 της Υποπαραγράφου 9 του ν.4336/2015

¹⁵ Βλέπε υποσημείωση 5

¹⁶ Βλέπε υποσημείωση 6

7. Απόδειξη ή τιμολόγιο για την εγγραφή σε συνέδριο / σεμινάριο στο όνομα του συμμετέχοντα συνοδευόμενη από βεβαίωση παρακολούθησης, το πρόγραμμα του συνεδρίου, λίστα συμμετεχόντων (αν υπάρχει).

8. Χιλιομετρική αποζημίωση καταβάλλεται για τις μετακινήσεις εντός ή εκτός έδρας όταν επιτρέπεται η χρησιμοποίηση ιδιωτικής χρήσης μεταφορικού μέσου και βεβαιώνεται ότι δεν υφίσταται διαθέσιμο υπηρεσιακό όχημα.

Για την καταβολή χιλιομετρικής αποζημίωσης απαιτείται η προσκόμιση των κάτωθι:

- Διόδια, σε περίπτωση που υπάρχουν.
- Εκτύπωση αποστάσεων από το Διαδραστικό Εργαλείο Υπολογισμού Χιλιομετρικών Αποστάσεων (ΔΕΥΧΑ) της ιστοσελίδας www.kmd.ggde.gr; σύμφωνα με την εγκύκλιο 10 του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών (αριθμ. πρωτ. ΔΝΣγ/οικ.41648/φ.ΕΓΚΥΚΛ.-07-06-2017) με ΑΔΑ 7ΚΚ1465ΧΘΨΞ-ΨΤΡ.
- Άδεια κυκλοφορίας αυτοκινήτου.
- Αποδείξεις καυσίμων όταν πρόκειται για εξωτερικούς συνεργάτες.

Η χιλιομετρική αποζημίωση για μετακινήσεις εντός έδρας ορίζεται σε 0,15€ /χλμ και μέχρι 250 χιλιόμετρα τον μήνα με ιδιωτικής χρήσης μεταφορικό μέσο σύμφωνα με την Διευκρινιστική Εγκύκλιο του Γ.Λ.Κ με Αρ. Πρωτ. οικ. 2/74450/ΔΕΠ/ 24/11/2015 (ΑΔΑ:ΩΨΘΩΗ-ΓΑ2).

Χιλιομετρική αποζημίωση. Για τα επιπλέον χιλιόμετρα αναγνωρίζεται το αντίτιμο του φθηνότερου εισιτηρίου των συγκοινωνιακών μέσων.

Η χιλιομετρική αποζημίωση για μετακινήσεις εκτός έδρας ορίζεται σε: 0,15€/χλμ. σύμφωνα με την Διευκρινιστική Εγκύκλιο του Γ.Λ.Κ με Αρ. Πρωτ. οικ. 2/74450/ΔΕΠ/ 24/11/2015 (ΑΔΑ:ΩΨΘΩΗ-ΓΑ2).

9. Έξοδα διαβίωσης εξωτερικών συνεργατών. Οι εξωτερικοί συνεργάτες κατά τις μετακινήσεις τους λαμβάνουν ημερήσια αποζημίωση με την προσκόμιση παραστατικών δαπανών της μετακίνησης μέχρι του ορίου που ισχύει για το μόνιμο προσωπικό του ΠΚ. Ως προς τις αποδείξεις ισχύουν τα παρακάτω:

- ✓ Οι αποδείξεις να αφορούν αποκλειστικά διατροφή, υπηρεσίες εστίασης.
- ✓ Θα πρέπει να έχουν εκδοθεί στον τόπο και κατά τη διάρκεια της εγκεκριμένης μετακίνησης.
- ✓ Να είναι πρωτότυπες.

10. Ότι επιπλέον αποδεικτικό απαιτεί ο φορέας χρηματοδότησης (π.χ. φωτογραφίες, έκθεση πεπραγμένων κλπ.)

Σημειώνεται ότι: Οι πρόσθετες δαπάνες διαμονής σε ξενοδοχείο (στο εσωτερικό και στο εξωτερικό π.χ. τηλέφωνα, mini bar, internet κλπ) δεν γίνονται αποδεκτές (μη επιλέξιμες).

Ειδικά θέματα μετακινήσεων στα πλαίσια τ του ν.4336/2015

Ο αριθμός των επιτρεπόμενων κατ' έτος ημερών εκτός έδρας των μετακινούμενων προσώπων δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει κατ' ανώτατο όριο τις εξήντα (60) ημέρες. Το όριο αυτό δύναται να προσαυξάνεται ειδικά για έκτακτες υπηρεσιακές ανάγκες μέχρι τις είκοσι (20) ημέρες ετησίως. Στις περιπτώσεις αυτές ο έλεγχος του ορίου των επιτρεπόμενων κατ' έτος ημερών εκτός έδρας αποτελεί αποκλειστική ευθύνη του μετακινούμενου. Επισημαίνεται ότι για τη συμπλήρωση του ανώτατου ορίου ημερών λαμβάνονται υπόψη όλες οι εκτός έδρας ημέρες μετακίνησης στο εσωτερικό και το εξωτερικό, για εκτέλεση υπηρεσίας αλλά και για συμμετοχή σε συνέδρια, σεμινάρια, ημερίδες κλπ ανεξαρτήτως της διανυκτέρευσης ή μη του μετακινούμενου εκτός της έδρας του. Συνεπώς, η ημέρα εκτός έδρας (μετακίνηση άνω των 50 χιλιομέτρων) με αυθημερόν επιστροφή υπολογίζεται ως πλήρης ημέρα και συνυπολογίζεται στο συνολικό αριθμό.

Οι δαπάνες μετακίνησης είναι επιλέξιμες, εφόσον οι μετακινήσεις είναι απαραίτητες για την υλοποίηση της πράξης, προβλέπονται στο ισχύον τεχνικό παράρτημα της πράξης και στην σχετική σύμβαση και πραγματοποιούνται σύμφωνα με το σχετικό θεσμικό πλαίσιο που εφαρμόζει ο δικαιούχος.

Δαπάνες μετακίνησης προσωπικού του δικαιούχου ή άλλων φυσικών προσώπων, το κόστος απασχόλησης των οποίων δεν προσδιορίζεται και δεν συμπεριλαμβάνεται στον προϋπολογισμό της πράξης, ή προσδιορίζεται ως μηδενικό δεν είναι επιλέξιμες, εφόσον δεν προβλέπεται ρητά η συμμετοχή τους στην υλοποίηση του έργου (Υπ.Απ.110427/ΕΥΘΥ/1020/1/11/2016).

Δαπάνες μετακίνησης ειδικών εμπειρογνομόνων που συμμετέχουν σε ενέργειες για την υλοποίηση της πράξης είναι επιλέξιμες εφόσον προβλέπονται στην απόφαση ένταξης και αποζημιώνονται στη βάση του πραγματικού κόστους (Υπ.Απ.110427/ΕΥΘΥ/1020/1/11/2016).

Τα παραστατικά της μετακίνησης εκδίδονται στα στοιχεία του μετακινούμενου και πρέπει να είναι εξοφλημένα. Παραστατικά που έχουν εκδοθεί επί πιστώσει θα συνοδεύονται υποχρεωτικά από εξοφλητική απόδειξη.

Η κατάθεση των πρωτότυπων παραστατικών και των απαιτούμενων διοικητικών εγγράφων θα πρέπει να γίνονται το αργότερο εντός του επόμενου μήνα από την ημερομηνία επιστροφής του μετακινούμενου.

Στις περιπτώσεις μετακίνησης με ΙΧ αυτοκίνητο ως μέγιστος χρόνος ημερών μετάβασης για τον υπολογισμό της εκτός έδρας αποζημίωσης θεωρείται αυτός που απαιτείται με δημόσιο μέσο μεταφοράς.

Συνοπτικός πίνακας μετακινήσεων ανά κατηγορία μετακινούμενου:

ΔΑΠΑΝΕΣ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ I	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ II
Μετακινούμενος	Πρύτανης, Αντιπρύτανης, Μέλη ΔΕΠ, Προϊστάμενοι Υπηρεσιών επιπέδου Διεύθυνσης	Δημόσιοι Λειτουργοί, Δημόσιοι Υπάλληλοι, Μέλη ΕΕΔΙΠ, Λοιποί μετακινούμενοι

ΔΑΠΑΝΕΣ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ I	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ II
Κατηγορία μετακινούμενων - Μέσα Μετακίνησης	Με αεροπλάνο στην οικονομική θέση, πλοίο και τρένο στην Α' θέση, δικαίωμα χρήσης κλινάμαξας Α' θέσης.	Με αεροπλάνο στην οικονομική θέση, πλοίο και τρένο στην Β' θέση. Δικαίωμα χρήσης κλινάμαξας Β' θέσης (μόνον για το εξωτερικό)
Χιλιομετρική Αποζημίωση	Επιτρέπεται σε ειδικές περιπτώσεις η μετακίνηση με όχημα ιδιωτικής χρήσης για την οποία χορηγείται χιλιομετρική αποζημίωση 0,15€ καθώς και η δαπάνη διοδίων μέσω του εθνικού οδικού δικτύου και ο τυχόν ναύλος του οχήματος σε περίπτωση μετακίνησης με θαλάσσιο μέσο μαζικής μεταφοράς.	
Έξοδα Διανυκτέρευσης Εσωτερικού	Αποζημίωση έως 80,00€ ανά διανυκτέρευση. Ειδικά για διαμονή εντός των ορίων των Δήμου Αθηνών και Θεσσαλονίκης η παραπάνω αποζημίωση ανέρχεται έως 96,00€.	Αποζημίωση έως 60,00€ ανά διανυκτέρευση. Ειδικά για διαμονή εντός των ορίων των Δήμου Αθηνών και Θεσσαλονίκης η παραπάνω αποζημίωση ανέρχεται έως 72,00€.
Ημερήσια Αποζημίωση εσωτερικού	Ημερήσια αποζημίωση εσωτερικού (συμπεριλαμβανομένης της ημέρας αναχώρησης) 40,00€. Επισημαίνεται ότι ημερήσια αποζημίωση για την ημέρα επιστροφής, εφόσον δεν συμπίπτει με τη λήξη των εργασιών, δεν καταβάλλεται.	

ΔΑΠΑΝΕΣ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ I	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ II
Έξοδα Διανυκτέρευσης εξωτερικού	Αποζημίωση έως 220,00€ ανά διανυκτέρευση. Σε περίπτωση διανυκτέρευσης σε ξενοδοχεία ή καταλύματα της Νέας Υόρκης και της Ουάσιγκτον των Η.Π.Α., το ανωτέρω ποσό προσαυξάνονται κατά εκατό (100) ευρώ	Αποζημίωση έως 160,00€ ανά διανυκτέρευση. Σε περίπτωση διανυκτέρευσης σε ξενοδοχεία ή καταλύματα της Νέας Υόρκης και της Ουάσιγκτον των Η.Π.Α., το ανωτέρω ποσό προσαυξάνονται κατά εκατό (100) ευρώ
Ημερήσια Αποζημίωση εξωτερικού	Ημερήσια αποζημίωση εξωτερικού (συμπεριλαμβανομένης της ημέρας αναχώρησης) 100, 80 ή 60€ ανάλογα με την κατηγορία χώρας του παραρτήματος της εγκυκλίου ΓΛΚ Αρ.Πρωτ. οικ. 2/74450/ΔΕΠ/24/11/2015 (ΑΔΑ:ΩΨΘΩΗ-ΓΑ2).	Ημερήσια αποζημίωση εξωτερικού (συμπεριλαμβανομένης της ημέρας αναχώρησης) 80, 60 ή 50€ ανάλογα με την κατηγορία χώρας του παραρτήματος της εγκυκλίου ΓΛΚ Αρ.Πρωτ. οικ. 2/74450/ΔΕΠ/24/11/2015 (ΑΔΑ:ΩΨΘΩΗ-ΓΑ2) .

Κατάταξη χωρών

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Α	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Β		ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Γ	
ΑΥΣΤΡΙΑ	ΑΓΙΑ ΛΟΥΚΙΑ	ΜΟΖΑΜΒΙΚΗ	ΑΓΙΟΣ ΜΑΡΤΙΝΟΣ	ΜΠΟΤΣΟΥΑΝΑ
ΒΕΛΓΙΟ	ΑΓΙΟΣ ΒΙΚΕΝΤΙΟΣ ΚΑΙ	ΜΟΓΓΟΛΙΑ	ΑΓΙΟΣ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ	ΜΠΟΥΡΓΚΙΝΑ
ΒΕΝΕΖΟΥΕΛΑ	ΓΡΕΝΑΔΙΝΕΣ	ΜΠΑΡΜΠΑΝΤΟΣ	ΚΑΙ ΝΕΒΙΣ	ΦΑΣΟ
ΓΑΛΛΙΑ	ΑΓΙΟΣ ΜΑΡΙΝΟΣ	ΜΠΑΧΑΜΕΣ	ΑΙΘΙΟΠΙΑ	ΜΠΟΥΡΟΥΝΤΙ
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	ΑΖΕΡΜΠΑΪΤΖΑΝ	ΜΠΡΟΥΝΕΪ	ΑΛΒΑΝΙΑ	ΜΠΟΥΤΑΝ

ΔΑΝΙΑ ΕΛΒΕΤΙΑ ΗΝΩΜΕΝΑ ΑΡΑΒΙΚΑ ΕΜΙΡΑΤΑ ΗΝΩΜΕΝΕΣ ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΙΑΠΩΝΙΑ ΙΡΛΑΝΔΙΑ ΙΣΛΑΝΔΙΑ ΙΣΠΑΝΙΑ ΙΣΡΑΗΛ ΙΤΑΛΙΑ ΚΑΝΑΔΑΣ ΚΑΤΑΡ ΚΟΥΒΕΙΤ ΚΡΟΑΤΙΑ ΚΥΠΡΟΣ ΛΙΧΤΕΝΣΤΑΪΝ ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ ΜΑΛΤΑ ΜΟΝΑΚΟ ΜΠΑΧΡΕΙΝ ΝΟΡΒΗΓΙΑ ΝΟΤΙΑ ΚΟΡΕΑ ΟΛΛΑΝΔΙΑ ΠΟΛΩΝΙΑ ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ ΡΩΣΙΑ ΣΑΟΥΔΙΚΗ ΑΡΑΒΙΑ ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗ ΣΛΟΒΑΚΙΑ ΣΛΟΒΕΝΙΑ ΣΟΥΗΔΙΑ ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	ΑΙΓΥΠΤΟΣ ΑΪΤΗ ΑΚΤΗ ΕΛΕΦΑΝΤΟΣΤΟΥ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΣΑΜΟΑ ΑΝΓΚΟΥΙΛΑ ΑΝΔΟΡΑ ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ ΑΡΜΕΝΙΑ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ ΒΑΝΟΥΑΤΟΥ ΒΑΤΙΚΑΝΟ ΒΕΡΜΟΥΔΕΣ ΒΟΡΕΙΕΣ ΜΑΡΙΑΝΕΣ ΝΗΣΟΙ ΒΟΣΝΙΑ ΕΡΖΕΓΟΒΙΝΗ ΒΡΑΖΙΛΙΑ ΒΡΕΤΑΝΙΚΕΣ ΠΑΡΘΕΝΟΙ ΝΗΣΟΙ ΓΑΛΛΙΚΗ ΠΟΛΥΝΗΣΙΑ ΓΚΑΜΠΟΝ ΓΚΑΝΑ ΓΚΟΥΑΜ ΓΟΥΑΔΕΛΟΥΠΗ ΓΡΕΝΑΔΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΟΥ ΚΟΝΓΚΟ ΔΟΜΙΝΙΚΑ ΔΟΜΙΝΙΚΑΝΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΔΥΤΙΚΗ ΟΧΘΗ ΚΑΙ ΛΩΡΙΔΑ ΤΗΣ ΓΑΖΑΣ ΕΣΘΟΝΙΑ ΙΝΔΟΝΗΣΙΑ ΙΟΡΔΑΝΙΑ ΙΡΑΚ ΙΣΗΜΕΡΙΝΗ ΓΟΥΙΝΕΑ ΚΑΖΑΚΣΤΑΝ ΚΕΝΤΡΟΑΦΡΙΚΑΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΚΕΝΥΑ ΚΙΝΑ ΚΙΡΓΙΖΙΑ ΚΙΡΙΜΠΑΤΙ ΚΟΥΒΑ ΛΕΤΟΝΙΑ ΛΙΒΑΝΟΣ ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ ΜΑΛΙ ΜΑΡΟΚΟ ΜΑΡΤΙΝΙΚΑ ΜΑΥΡΙΚΙΟΣ ΜΕΞΙΚΟ	ΝΕΑ ΖΗΛΑΝΔΙΑ ΝΗΣΟΙ ΚΕΪΜΑΝ ΟΛΛΑΝΔΙΚΕΣ ΑΝΤΙΛΛΕΣ ΟΜΑΝ ΟΥΓΓΑΡΙΑ ΟΥΖΜΠΕΚΙΣΤΑΝ ΠΕΡΟΥ ΠΟΥΕΡΤΟ ΡΙΚΟ ΡΕΪΝΙΟΝ ΡΟΥΑΝΤΑ ΣΑΟ ΤΟΜΕ ΚΑΙ ΠΡΙΝΣΙΠΕ ΣΕΝΕΓΑΛΗ ΣΕΪΧΕΛΛΕΣ ΤΑΤΣΙΚΙΣΤΑΝ ΤΑΪΛΑΝΔΗ ΤΖΑΜΑΪΚΑ ΤΖΙΜΠΟΥΤΙ ΤΟΓΚΟ ΤΟΥΡΚΙΑ ΤΡΙΝΙΤΑΝΤ ΚΑΙ ΤΟΜΠΑΓΚΟ ΤΣΑΝΤ ΤΣΕΧΙΑ ΤΥΝΗΣΙΑ ΥΕΜΕΝΗ ΦΙΛΙΠΠΙΝΕΣ ΧΙΛΗ	ΑΛΓΕΡΙΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΟ ΤΙΜΟΡ ΑΝΓΚΟΛΑ ΑΝΤΙΓΚΟΥΑ ΚΑΙ ΜΠΑΡΜΠΟΥΝΤΑ ΑΡΟΥΜΠΑ ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ ΒΙΕΤΝΑΜ ΒΟΛΙΒΙΑ ΒΟΡΕΙΑ ΚΟΡΕΑ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ ΓΑΛΛΙΚΗ ΓΟΥΙΑΝΑ ΓΕΩΡΓΙΑ ΓΚΑΜΠΙΑ ΓΟΥΑΤΕΜΑΛΑ ΓΟΥΙΑΝΑ ΓΟΥΙΝΕΑ ΓΟΥΙΝΕΑ-ΜΠΙΣΣΑΟΥ ΕΚΟΥΑΔΟΡ ΕΛ ΣΑΛΒΑΔΟΡ ΕΡΥΘΡΑΙΑ ΖΑΜΠΙΑ ΖΙΜΠΑΜΠΟΥΕ ΙΝΔΙΑ ΙΡΑΝ ΚΑΜΕΡΟΥΝ ΚΑΜΠΟΤΖΗ ΚΟΛΟΜΒΙΑ ΚΟΜΟΡΕΣ ΚΟΣΤΑ ΡΙΚΑ ΛΑΪΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΟΥ ΚΟΝΓΚΟ ΛΑΟΣ ΛΕΣΟΤΟ ΛΕΥΚΟΡΩΣΙΑ ΛΙΒΕΡΙΑ ΛΙΒΥΗ ΜΑΓΙΟΤ ΜΑΔΑΓΑΣΚΑΡΗ ΜΑΚΑΟΥ ΜΑΛΑΙΣΙΑ ΜΑΛΛΑΟΥΙ ΜΑΛΔΙΒΕΣ ΜΑΥΡΙΤΑΝΙΑ ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟ ΜΙΑΝΜΑΡ ΜΙΚΡΟΝΗΣΙΑ ΜΟΛΔΑΒΙΑ ΜΟΝΤΣΕΡΑΤ ΜΠΑΓΚΛΑΝΤΕΣ ΜΠΕΛΙΖ ΜΠΕΝΙΝ ΜΠΟΝΑΙΡ	ΝΑΜΙΜΠΙΑ ΝΑΟΥΡΟΥ ΝΕΑ ΚΑΛΗΔΟΝΙΑ ΝΕΠΑΛ ΝΗΣΙΑ ΜΑΡΣΑΛ ΝΗΣΟΙ ΚΟΥΚ ΝΗΣΟΙ ΤΟΥ ΣΟΛΟΜΩΝΤΑ ΝΙΓΗΡΑΣ ΝΙΓΗΡΙΑ ΝΙΚΑΡΑΓΟΥΑ ΝΙΟΥΕ ΝΟΤΙΟΣ ΑΦΡΙΚΗ ΟΥΑΛΙΣ ΚΑΙ ΦΟΥΤΟΥΝΑ ΟΥΓΚΑΝΤΑ ΟΥΚΡΑΝΙΑ ΟΝΔΟΥΡΑ ΟΥΡΟΥΓΟΥΑΝ Π.Γ.Δ.Μ. ΠΑΚΙΣΤΑΝ ΠΑΛΑΟΥ ΠΑΝΑΜΑΣ ΠΑΠΟΥΑ ΝΕΑ ΓΟΥΙΝΕΑ ΠΑΡΑΓΟΥΑΝ ΠΑΡΘΕΝΕΣ ΝΗΣΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟ ΑΚΡΩΤΗΡΙΟ ΡΟΥΜΑΝΙΑ ΣΑΜΟΑ ΣΕΡΒΙΑ ΣΙΕΡΑ ΛΕΟΝΕ ΣΟΜΑΛΙΑ ΣΟΥΑΖΙΛΑΝΔΗ ΣΟΥΔΑΝ ΣΟΥΡΙΝΑΜ ΣΡΙ ΛΑΝΚΑ ΣΥΡΙΑ ΤΑΪΒΑΝ ΤΑΝΖΑΝΙΑ ΤΕΡΚΣ ΚΑΙ ΚΕΪΚΟΣ ΤΟΚΕΛΑΟΥ ΤΟΝΓΚΑ ΤΟΥΒΑΛΟΥ ΤΟΥΡΚΜΕΝΙΣΤ ΑΝ ΦΙΤΖΙ ΛΟΙΠΕΣ ΧΩΡΕΣ